GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunătória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 77. **Brasiovu 16/4 Octobre** **1869.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu 16 Octobre.

Cu tóte ca prin legea unionei Transilvaniei cu Ungari'a, facuta cu repediune de velocipede, fara a ne cresta nici macaru numele de romanu, ni s'a nimicitu autonomi'a patriei, si cu ea dreptulu nationale politicu coegalu, sanctionatu de suverannlu in 26 Octobre 1863, ni s'a trasu in mormentulu ignorarei si alu nimicirei, pentru cá dupa elu se se inmormenteze de viu'a si limb'a si viéti'a nationale romana din Ungari'a: totusi se mai aflá unii ómeni lesne crediatori, cari se legená in speranti'a, cumca, déca vomu intra in dieta cu maghiarii, pe cale formale ni se voru recunósce drepturile. Astadi si acésta speranti'a e disparuta, pentruca evenimentele au trasu totu velulu, tóta peliti'a si de pre ochii credulitatii, si dupa cum nu poti stórce apa nici diutr'o pétra séca, asia nu poti sperá recunóscerea dreptului politicu nationale nici dela una partita maghiara, de te ai duce cu densele si pana la Baltic'a, Adri'a séu si la marea négra. —

Ce este dara de facutu? Politic'a maghiara de a denega patriotismulu natiunei romane prin fictiuni, ca ar' gravita in afara, s'a deochiatu; ea numai in creerii cei captii, cuprinsi de friguri politice, de ból'a molitiunei si a descompunerei poteriloru loru vitali, mai póte afla nesce remasitie ascunse prin arteriele immoralitatii si ale perfidiei politice. Timpulu a rescoptu si acestu fruptu alu perversitatiei, incatu astadi nu mai are decatu putrediune suptu cogi'a lui. Politic'a agitatiunei si a iritarei spiritelóru spre a dusmani pe poporu cu poporu in grati'a reactiunei, care vre a pescui in turbure, inca a facutu fiasco si inca fiasco condamnatu, cu adeptii politicei agitatórie cu totu, si cunoscutu de tóta Europ'a. — Erá diavolésca si acésta politica, indreptata si tientita numai asupra unoru persóne nationale romane, pentrucá se orbésca regiunile inalte si opiniunea publica, cumca totu poporulu romanu e in pace, pre multiumitu cu starea de ignorare politica, si numai vreo cativa agitatori, d. e. si cei dela Gazet'a, ambla cu fantasmagorii daco-romane a neodihni poporulu, si acésta totu atunci, candu -si pretendea romanulu dreptulu perfectu coegalu, si de cate ori -si manifesta natiunea prin vreunu actu publicu convictiunile sale politice si nemultiumirile sale, numai si numai, pentrucá se aiba unu pretextu de a respinge pe romanu in labirintulu ignorarei si alu distrugerei nimicitórie politicesce. — Ce e dar' acum de facutu? Ce acum, candu cu portarea nóstra cea seriósa, solida, pacifica si legale le amu subminatu terenulu suspitionarei si ne aflamu victoriosi moralicesce? Candu antagonii nostri politici au remasu fara terenu de a ne mai chinui sub stéma de proditori, de conturbatori pacei publice, de conjuratori in contra intregitatii statului? — Acésta victoria se ne inaltiè fruntea inainte de tóte, se ne imbrace cu scutulu apararei dreptúriloru perfectu coegale si cu arm'a activitatii celei mai solidarie si mai uniforme pe tóte terenele de lupta; n'avemu se vorbimu multe, ci se ne tienemu de cele vorbite si cointielese in faci'a lumei. Avemu inse acum cá nici odata a ne arunca cá leii la rolupta, la pretensiune de a ni se recunósce drepturile si acésta tocma pe cale constitutionale: in tóte comisiunile de comitatu, in consiliale senatelóru scolarie, ma si in cele comunale, reclamandu pe temeiulu dreptului neprescriptibilu la viéti'a nationale, pe temeiulu maturitatii, lealitatii si alu moralitatii nóstre facia cu sburdalnic'a si condemnabilea loru tractare cu noi, unu sange de eroi, fara de cari cu tóta coler'a asiatica nu -si voru mai poté apará existinti'a nationale, in isolarea loru, nici unu diecemiu. Se batemu córd'a acésta petutindenea, se le spunemu verde in facia, ca sórtea comuna ne dictéza imperativu mai antaiu stimarea comuna, tractarea fratiésca, ér' nu despretiulu si ignorarea, apoi se pretendemu mereu nivelarea pana la radecina a spiritului de predomnire pusu in legi, ca-ce strabunii loru au marturisitu catra marele Alexandru: „ca intre Domnu si servu nu póte existe nici odata amicitia, ci si in pace se apuca de peru.“ Limb'a, limb'a si autonomi'a petutindenea si intru tóte se ni se respecte in dreptu perfectu egale, celu pucinu cum s'au respectatu drepturile creatiloru; si atunci se créda, ca romanulu e unica natiune pe totu rotogolulu pamentului, care avendu libertate a-si inaltiá starea lui materiale si spirituale, la o mésa comuna si cu o ingrigire egale, se va pune umeru la umeru spre apararea comuneloru interese, pe lunga ce le va reconcilias simpathiele elementului latinu, elementului civilitatii. —

„Aveti dreptate, ca ve pretendeti drepturile, dar' ni frica de voi, ca ati mersu pre iute la senatulu imperiale si in casu, de una sistare a sistemului presentu, ér' ve veti duce“, dicea unu magnatu mai eri. — Dá, ne vomu duce, déca voi aveti anima de pétra facia cu noi, si in locu se ne extindeti cerculu drepturiloru nationali, ne angustati si ce ne a datu timpulu si lupt'a nóstra si a strabuniloru nostri! En faceti o proba cu noi fara amanare si apoi dormiti pe perina de trandafiru in punctulu apararei libertatii si a autonomiei patriei, precum a tuturoru intereseloru comune, pentru viéti'a comuna. —

Acésta activitate se cere acum ér' dela toti apatorii dreptului nostru prin adunari de comitate séu scaune, senate scolari si comunali, unulu in lupta si facia cu o suta, si apoi prin diurnalu se se propage inca odata lealitatea luptei nóstre, cá se-si afle echoulu pana la marginile pamentului si astfeliu ajutandune cu poteri unite, apucandune toti de deslegarea acestei probleme, ér' dep. romani urgitandu luarea inainte si eluptarea cuprinsului de resolutiune din sied. de 24 Nov. 1868, ne va ajuta si Ddieu! Tocma si primimu unu resultatu órecare alu luptei din comitatulu Dobocei. Fapte mai multe de aceste, si ignorarea nóstra nu se mai póte perpetua. —

Senatulu scolasticu din comitatulu Doboc'a si scólele confesionali.

Gherl'a 22 Septembre 1869.

Vietiuindu in acea epoca, candu omulu cá fiintia rationavera nu póte lasá se decurga inaintea lui torintele evenimenteloru influintiatórie asupra prosperitatiei acelei societati omenesci, — in a carei catena este impletitu, — acelei patrie, a carei pamentu sacru lu nutresce, si aceleia natiune, care i a datu viétia si nume, limba si religiune, — fara a meditá aduncu asupra sorgintei lui, de unde a purcesu, si asupra alvei carea -si o formeza. — Pentru aceea recunoscundu eu sistemulu educatiunei poporale inaugurandu — prin regimu — conformu articlului 38 alu legei de instructiune din 1868 de un'a intreprindere, carea pórta in sine simburele unoru urmari grave pentru viitoriulu natiunei romane: — voiescu a face cunoscuta on. publicu cititoriu decurgerea adunarei senatului scolasticu din comitatulu Doboc'a tienute in 22 Sept. a. c. in Gherl'a.

Presiedintele Iosifu Kethely supremu inspectorele scolasticu alu cercului instructionale Doboc'a-Clusiu la 10 óre a. m. a deschisu adunarea cu un'a cuventare ocasionale, in carea a desfasiuratu urmatórele idee principale:

„Evulu nou prin doctrin'a cugetarei si a ratiocinarei a devenitu evulu propasirei, si ide'a civilisatiunei comune nu numai o pórta pre buze, ci o si promovéza toti cei, cari pórta nu numai pre buze, ci si in anima si sufletu binele poporului, asia catu abia existe vreunu statu, care se nu -si fi propusu de o problema seriósa cultur'a poporului“, — si cumca „ali suntu parol'a dilei: democratii'a, libertatea, independinti'a nationale, autonomi'a de statu; ér' realisarea acestoru idee maretie diace in cultura, ca sciinti'a si libertatea suntu cei mai securi conducatori spre perfectiunare, si usulu libertatiei si alu egalitatiei de dreptu lu da nu numai legea, ci si perfectiunea personala. — Diet'a din 1848, — care face unu periodu in istori'a patriei, — proclamandu cele mai sante drepturi ale omenimei(!), deodata s'a silitu a se ingrigi si despre securitatea acelorasi: despre cultur'a poporala. — Diet'a din 1865/8, prin dispusetiune legala a doritu a strabate acolo: cá instructiunea comuna se se ordineze astfeliu, incatu se se inaltiè la nivel'a civilisatiunei inaintate in staturile cele culte. A sanctiunatu si pre viitoriu drepturile confesiuniloru de a-si intemeia si sustiené institute educatórie; dar' dupace instructiunea comuna e viéti'a natiunei, si prin urmare e caus'a statului, in privinti'a scóleloru confesiunale si a sustinentu numai dreptulu: de a supravighiá, cá nu cumva sub firm'a libertatiei instructiunei, se se invetie nemica, cu unu cuventu a lasatu neatinsa autonomi'a deplina (!) a comunitatiloru besericesci“. — Dice mai incolo: „Istori'a, carea léga trecutulu cu viitoriulu, pentru poporale cugetatórie a pastratu exemple triste pana la cutrierare despre acea: cumca unu poporu cá acel'a, care -si intemeiéza existinti'a sa pre simpathi'a altoru staturi, se insiéla pre sene. — Dice mai incolo: „ca poporulu, care locuiesce pre acestu pamentu, pre care virtutea acestei natiuni 1000 de ani l'a sustienutu, acelu poporu, precum in secliі trecuti a avutu, asia si in viitoriu va avé misiune specifica; atunci a fostu paditoriu, in viitoriu trebuie se fia misionariu, atunci a aperatu crestinetatea, si in aceea libertatea sufletésca, in viitoriu trebuie se latiésca civilisatiunea, cultur'a comuna, si prin acést'a libertatea civila. Dupa acestea recunósce, ca cate impedecari se lungescu in calea acestei intreprinderi si dice: „trebuie facuta ocupatiunea cu armele convingerei; pentruca ocupatiunea spirituala facuta cu astfeliu de arme e secura si duravera.“ Dar' totuodata speréza: „ca poporulu, care a fostu gat'a de atate-ori a-si jertfi sangele pentru libertate, independintia si existintia nationala, acelu poporu déca va intielege, ca viétia-i nationala si libertatea civila depinde dela acést'a institutiune, — déca va intielege: ca acui e cultur'a, aceluia e si pamentulu: — va fi gata a imbracisiá acést'a intreprindere“ s. c. l.

La cuventarea de deschidere a d. presiedinte a respunsu antai'a óra d. Felszeghy Samuel jude primariu si consiliariu scolasticu, exprimendu-si consimtiementulu seu cu ideele desfasiurate prin d. presiedinte in privinti'a deslegarei problemei educatiunei poporale.

Dupa acést'a a respunsu subscrisulu la cuventarea de deschidere in numele membriloru romani ai senatului scol. — in limb'a romana — in urmatóriulu intielesu:

„Conlucrarea membriloru romani si senatului scolasticu la executarea operei educatiunei poporale intreprinsa prin inaltulu regimu, este conditiunata de implinirea celoru doue postulate cardinali, cari trebuie se deservésca de bas'a sistemului inauguratu alu educatiunei poporale, pentrucа numai sub acestea doue conditiuni ne apromitemu conlucrarea: Antaiu, cá educatiunea poporale se se intemeieze pre celea trei limbe nationali ale celoru trei fiice ale mamei comune, adica ale patriei, — folosinduse fiasco-care natiune de limb'a sa propria nationala in scól'a poporala; pentruca educatiune daravera si apromitiatória de resultate secure singuru prin intrebuintiarea limbei nationale in scóla se póte efectui, fiinduca limb'a e spresiunea cea mai fidela a individualitatiei fiacareia natiuni. Er' educatiunea fiacareia natiuni, cá a uneia individualitati viue, trebuie se se intemeieze pre spiritulu ei, care o vivifica, cá pre unu corpu morale activu; apoi spresiunea cea mai sincera si fidela a spiritului fiacarei natiune e limb'a sa propria nationala; deci acést'a trebuie se fia vehicululu procesului de educatiune intreprindiendе in sinulu seu. Despre resultatele imbucuratórie eluptate pre terenulu culturei si alu civilisatiunei — de catra poporale Europei civilisate — prin folosirea limbei nationale, — vorbescu paginele istoriei, vorbesce gradulu culturei celu cuprindu in concertulu natiuniloru inaintate pre carier'a civilisatiunei. Principiale eterne si divine ale libertatiei, egalitatiei si fratietatiei, — cari suntu inscrise — prin degetulu providintiei precum in anim'a fiacaruia individu, asia si in anim'a fiacarei natiune — se potu preface in trupta si realitate pre terenulu crescerei poporale, singuru prin introducerea limbeloru sororiloru natiuni conlocuitórie — in forma egala — in cadrulu sistemului educatiunei poporale; carea executata conformu acestoru principia: va nasce multimirea natiuniloru conlocuitórie si inflorirea patriei comune, — va cresce fii resoluti pentru aperarea inaltului tronu si a mamei comune.

Alu doilea postulatu este: cá spiritulu relegiunei se conduca educatiunea in scólele poporale — sustienendulise nevatematu caracterulu confesiunale. Pentruca relegiunea a fostu mentorele moralitatiei sub decursulu secliloru celoru furtunosi trecuti — in sinulu bietului poporu tieranu de ori-si-care nationalitate. Relegiunea a conservatu — in timpii cei de durerósa aducere aminte — moralitatea nepatata, limb'a si nationalitatea poporului romanu. Deci acestu scumpu clenodiu alu animei poporului tieranu, nu numai se nu se atace prin inaugurandulu sistemu de educatiune, ci pana candu relegiunea va nobilitá simtiemintele animei, — in procesulu crescerei — instructiunea poporala se desvólte ingeniulu spre a sci precepe si motivá celea ce crede, sr asia instructiunea cu relegiunea paralelminte inscolta se educa pre bietulu poporu tieranu din labirintulu intunecosu alu nesciintiei catra lumin'a civilisatiunei, dupa carea intre suspinuri din secli oftéza. — Fiindu basata educatiunea poporala pre acestea doue postulate, adica: limb'a nationala si relegiune, — vomu ajunge prin midiuloculu educatiunei populare acceа, ce prin rigid'a politica nu s'a potulu efectuá: multiumirea egala a sororiloru natiuni si priptr'ens'a infratirea loru, cum se infratiescu nescari ramuri ai arborelui comune, care e patri'a, ér' patri'a locuita de catra natiuni, prin multiumire infratite, va prosperá si inflori si cá atare va fi in stare de a brav'a furtunele vitoriului." s. c. l. — (Va urmá.)

Nascudu 4 Octobre 1869.

Dati-mi vóia se ve relatezu despre desurgerea unei solemnitati rare pentru analele acestui districtu, serbatóri'a adeveratu romanésca. Cu anim'a plina de bucuria salutá romanimea din districtulu Nascudului diu'a de 4 Octobre, cu nespus'a bucuria dicu, cu atatu mai vertosu, cu catu ca dilele timpului presente suntu pentru romani atatu de amare, atatu de dureróse si fatale.

Adi suntu 6 ani, de candu s'a pusu fundamentulu institutului gimnasiale „Franciscu Iosefinu" de aici, adi e chiaru si diu'a onomastica a Maiestatei Sale imperatului Franciscu Iosifu I. Cu diu'a de astadi gimnasiulu nascudénu intra in alu 7. anu alu existintiei sale. Si cine ar' poté remané nemiscatu la o serbatória atatu de insemnata pentru totu romanulu? Cine dicu cunoscundu, ca singurulu remediu pentru salvarea scumpei nóstre natiuni stá numai in naintare in cultura si civilisatiune, in imbraciosiarea scientieloru si a frumóseloru arte, cu redicarea institutelоru de invetiamentu si instructiune, cari la romani suntu atatu de rari! Si de cari simtimu atat'a necesitate!

In presér'a insemnatei dile, candu intregu opidulu eră iluminatu in modulu celu mai serbatorescu, junimea studiósa prin vorbiri inspirate de cele mai fragede si nobile sentiemente comitata de unu publicu numerosu si de music'a opidana, salutá pre presiedintele comitetului fundatoriu alu acestui gimnasiu. — La care salutari i s'au respunsu cu cuvente caldurósa si parentesci, indemnanduo la inaintare in scientia si cultura adeverata.

Adi pre la 11 óre, dupa servitiulu cultului divinu, facutu de corpulu profesorale cu d. vicariu in frunte, si la care asistá unu publicu numerosu, jurfrunte, si la care asistá unu publicu numerosu, jurfrunte, si la care asistá unu publicu numerosu, jurnimea romana intorcundose intre lovituri de pive (trésceri) cu flamurile nationale in frunte — se adunà in sal'a gimnasiale, unde se adunà tóte intelligenti'a din locu si giuru.

Aici se intonà imnulu poporalu in omagiu catra Mai. Sa imperatului si patronulu acestui gimnasiu, dupa care urmà o vorbire prea frumósa a nasiu, dupa care urmà o vorbire prea frumósa a nasiu, dupa care urmà o vorbire prea frumósa a clar. d. directoru gimn. Dr. Ioane Lazaru, in clar. d. directoru gimn. Dr. Ioane Lazaru, in care arată insemnatatea dilei si importanti'a serbatorii. — Se incepura apoi declamatiunile si auume; in limb'a latina, greca, romana, germana si maghiara, cari tóte fura primite din partea publicului cu viue aprobari, insocite fiindu de vreo cateva cu viue aprobari, insocite fiindu de vreo cateva cu viue aprobari, insocite fiindu de vreo cateva piese romanesci, executate de chorulu junimei sub piese romanesci, executate de chorulu junimei sub piese romanesci, executate de chorulu junimei sub singur'a ei conducere, cu tóte, ca profesorulu de singur'a ei conducere, cu tóte, ca profesorulu de singur'a ei conducere, cu tóte, ca profesorulu de musica vocale trebue se fia nedespartitu de ea la asemeni serbatori scolastice.

In fine d. directoru prin termini caldurosi, in numele junimei si alu chorului profesorale urèza fundatoriloru viétia indelungata, cá se-si véda fructificandu-se opulu sale scl., la care d. vicariu si d. capitanu supremu A. Bohatielu recomanda junimei si pre venitoriu progresare in scientia si cultura, ér' dlóru profesori parintésca ingrigire de acesta fragela junime, care e venitoriulu natiunei, ei invita la continuarea diligintiei desvoltate pana aici intru crescerea acelei tenerime, multiamindule si de ostenéla si activitatea dovedita pana acuma.

Intru onórea duplei serbatori de astadi d. capitanu supr. dede unu prandiu grandiosu, la care participá intregu corpulu profesorale. Toaste pentru Mai. Sa imperatulu Franciscu Iosifu I., tru Mai. Sa imperatulu Franciscu Iosifu I., tru Mai. Sa imperatulu Franciscu Iosifu I., pentru Illustritatea Sa d. capitanu; corpulu profepentru Illustritatea Sa d. capitanu; corpulu profepentru Illustritatea Sa d. capitanu; corpulu profesorale etc. . . .

Séra se arangiá unu balu in folosulu junimei studióse misere in casu de morbu. Balulu a fostu frecuentatu de inteligenti'a din locu si giuru; venitulu curatu la 75 fl. v. a.

In 26, 27 si 28 l. tr. s'a tienutu aici conferintie invetiatoresci, in cari s'au pertractatu urmatóriele: Statorirea unui planu de invetiamentu; declaratiune pre langa scólele confesionali si inflintiarea (!!!) unei reuniuni invetiatoresci, la care vomu reveni cu alta ocasiune. Ceea ce mai adaugemu este dorinti'a de a se tiené aceste conferintie, in totu anulu celu pucinu odata; desbaterile meritórie si cu alte dissertatiuni istorice, pedagogice etc., ar' contribuí multu la desvoltarea spirituale a fratiloru invetiatori.

Institutulu preparandiale e mutatu de aicea la Gherl'a.

Pre aici si giuru domnesce una bóla de vite fórte cerbicósa si latita. — Publiu.

Ciusiu.

La Monosturu se deschide o scól'a agronomica cu cursu de 3 ani, la cari se primescu teneri cu 6 clase gimnasiali séu 5 reali, dintre cari 12 mai seraci si mai eminenti voru primi ajutoriu si ingrigire interne, afara de imbracaminte. Cu 20 fl. pe anu se primescu si externi si optu pauperi si eminenti potu primi cortelu in institutu. Concursulu se inchiaia astadi in 15 Octobre, si nici ca amu sciutu despre elu, cu tóte, ca romanii au mare lipsa de unu asemenea institutu, inse nu maghiaru cum va fi si acesta. Asia sciu fratii maghiari ingrigi si aici de maghiarisare! —

— „Kol. Közl." publica altu telegramu despre Totfaleni dicundu, ca executarea loru e dupa lege, dupa sententi'a tablei septemvirale si nu li se póte ajutá, pentruca nime n'are dreptu, a suspinde sententi'a septemviratului si decederea ministeriului. Hei! alte decrete se punu deolature, candu nu placu, dara la casuri de aceste mirósa o santiania. Bine, bine. —

UNGARI'A. Pest'a. Congresulu catoliciloru se deschise in 6 Oct. si acum desbate proiectulu de alegere pentru autonomi'a statului rom. cat. Episcópulu Pap-Szilágyi si deputatulu Cucu inca se afla acolo cuci. — Palaszty facù intrebare, ca de ce nu suntu de facia gr. catolici, si Pap-Szilágyi respunse, ca „suntu morbosi", póte ca de anima, nu de creeri. — In 16 se deschide diet'a maghiara. — Maghiarii presiintu o schimbare a desfundatului dualismu. Kemény in „Napló" se arata delabatu. Altii se temu de sistarea epocei dualiste. —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a. Maiestatea Sa imperatulu si regele apostolicu va calatori la Constantinopole pe Dunare in diosu pela Rusciucu si Varn'a la Constantinopole si in calatori'a diu si Varn'a la Constantinopole si in calatori'a diu si Varn'a la Constantinopole si in calatori'a diu si Orientu va lua in suita si pe ministrii primari c. Andrássy si Taaffe, ér' dela Constantinopole va calatori la serbatori'a canalului de Suez cu ministrulu Bousi si cu ambii ministri de comerciu. La deschiderea canalului de Suez se voru intelni multi din suveranii Europei. Imperatései Franciei, care calatorindu prin Veneti'a, fù primita cu mare caldura, se pregatesce si in Constantinopole o primire stralucita, de unde inca va calatori la Suez. Cine nu crede, ca intre suverani nu se va tiené vreunu arangementu si cu acésta ocasiune atatu in cas'a nostra si cu acésta ocasiune atatu in cas'a nostra si cu acésta ocasiune atatu in cas'a nostra

unu amanetu pentru resólverea cestiunei in atare modu, carele se corespunda dorintieloru juste si legale si se nu impedece cursulu afaceriloru nóstre legelative.

Locuitorii tierei in Bucovin'a de veri carea limba, confesiune si stare, au traitu si traiescu si astadi in pace si buna invoire.

Poporatiunea vechia si mosténa din tiéra precum a doveditu in timpulu trecutu amórea de ospitalitate, asia scie in presente a stimá si drepturile conlocuitoriloru. Déca noi domniloru, ne-amu aratá astfelu, adica mai cu pucinu simtiu de dreptate, mai cu pucina amóre de pace, atunci credu, ca amu deveni in contrastu cu poporatiunea, pre carea o representamu, atunci, nu sciu, déca alegatorii nostri nu ar' reclamá singuri drepturile loru. La ast'a inse nu potu se ajunga trebile. Pasindu dara cu securitate in buna voinți'a si simtiulu de dreptate a dróstre, domniloru, la obiectulu propunerei ce ne ocupa, marturescu nainte de tóte, ca la compunerea propunerei acesteia amu plecatu din principiulu de egalitate, basatu pe articulu 19 din legea fundamentala de statu despre egal'a indreptatire a nationalitatiloru si a limbeloru din tiéra in scóla, deregatória si viétia publica; unu principiu, carele pre langa tóte ca este incorporatu in constitutiune, este mai pe susu de tóta indoiél'a unu principiu dreptu si nedisputabile.

Audiendu-me dicundu, ca punctulu meu de plecare a fostu principiulu egalitatei si de dreptu, póte ca -si formeza óre cine obiectiunea, de ce nu amu luatu la propunerea mea in privire si alte limbe, ce se mai vorbescu de unii conlocuitori ai nostri?

Cu tóte, ca articlulu 19 garantéza egalitatea de dreptu a limbeloru, egalitatea acést'a nu merge ad infinitum; ci contiene si margini defipte, ca-ci nu vorbescu despre limbele, ce se graiescu prin case de familie singuratice, ci de limbe intrebuintiate in tiéra, adica de comunele tierei. Aplicandu acum articlulu 19 din legea fundamentala de statu intre marginile, ce le contiene, la poporatiunea de prin orasiele si satele din Bucovin'a, credu, ca nu se póte scóte altu resultatu, decatu acel'a ce este espusu in § 1 prin propunerea facuta de mine.

Ce se atinge de limb'a romana credu, ca nu se va aflá unulu intre membrii inaltei case, carele ar' mai voí a desputá, déca limb'a acést'a cu privire la poporatiunea primitiva de nationalitatea romana si la intrebuintiarea ei referitoriu mai latita, este limb'a tierei in tóta potérea cuventului séu ba? Era déca s'ar mai cugetá cineva de disputa, atunci asiu trebui se lu intempinu cu diplom'a imperatésca din 1861, cu carea s'a garantatu autonomi'a si s'a concesu marc'a tierei tocma cu privire la poporatiunea si limb'a romana.

In linea a dóua vine limb'a rusésca. Locuitorii munteni din tienutulu Putilei de ras'a slavenésca suntu primitivi. Era in comunele de pe Ceremusiu si in cele din tienutulu Cotimanului si alu Dnistrului, parte prin colonisare parte prin usu a devenitu limb'a rusésca in atare mesura predominatória, ca cu privire la marimea comuneloru si la numerositatea locuitoriloru, totu celu cu simtiulu de dreptate, trebuie se recunósca, ca acésta limba nu este marginita in cercuri de familia, ci latita in dóue capitaniate intregi, asia dara o limba, careia nu i se póte denegá dreptulu de existintia si de aplicare in afacerile vietiei publice.

Multu mai pucinu decatu cea de nainte, este latita in tiéra limb'a nemtésca, si déca amu urmá noi principiulu si exemplulu vecinilloru nostri din Galiti'a, atunci amu trebui se devenimu si noi la asemene decisiuni in privinti'a limbei nemtiesci. Dara considerandu, ca ea este limb'a regimului si afara de acést'a o limba culta si de conversatiune, considerandu, ca in capital'a tierei este predominatória, afara de acést'a in celelalte orasie multu intrebuintiata, considerandu in fine, ca aremu in tiéra si vr'o 15 comune colonisate de locuitori de ras'a germana, — am locat'o in propunerea mea alaturea cu cele dóue, de a fi intrebuintiata in afacerile nóstre dietale.

Mai multe decatu trei limbe nu amu potutu insirá in proiectulu adausului la ordinea de casa, pentruca celelalte limbe, ce se mai vorbescu in cercuri de familia, se potu considerá numai cá limbe familiarie prin urmare la densele nu se refere articlulu 19 din legea fundamentala de statu, carele marginesce egalitatea de dreptu in afacerile vietiei publice numai la limbele din tiéra si nu dice nemica de limbele de prin case.

Ce se atinge de modulu aplicarei acestoru trei limbe la tractarea afaceriloru nóstre legelative, amu adoptatu modulu facultativu si nu pre celu imperativu, ca-ci numai asia póte stá neviolatu principiulu de libertate. Eu sustienu, ca nimene din ablegati se nu fia constrinsu a vorbí in o limba, pre care, au ca nu o scie bine, au ca nu are vointia, de a se folosí de ea; ci fiacarnia se i fia liertatu, a vorbí in véru carea din aceste trei limbe si a face insesi propuneri si interpelatiuni in veri carea din ele.

Éra déca s'a propusu mai departe, cá propositiunile se fia puse la votare in limb'a, in carea s'au facutu, paremise a fi, pe o parte postulatulu unui compromisu intre membrii inaltei case, éra pe alta parte postulatulu de concesiune reciproca pentru fiacarea de intre cele trei limbe.

Ce se atinge specialminte de protocolulu siedintieloru, mi s'au parutu de lipsa, a adoptá impreuna cu principiulu egalitatii de dreptu si modulu de facultativitate, restringundulu inse in acea mesura, carea mi se parea a fi dictata de prescriptele ordinei de casa. Numerulu adica complet alu membriloru inaltei case este 30, asia dara se receru celu pucinu 16 membri de facia, spre a se poté face conclusu. Maioritatea absoluta din 16, este 9 prin urmare celu pucinu 9 voturi suntu de lipsa, de a se poté autentică protocolulu. Dara fiinduca din 16 membri, maioritatea de 9 nu se va scóte, déca 8 membri voru pretinde compunerea protocolului in alta limba, asia dara spre a se poté autentică protocolu, ar' trebuí se se iè in consideratiune pretensiunea si se se compuna si in acea limba, in carea se pretinde celu pucinu de optu membri.

Póte se se se faca si alta combinatiune, adica dupa numerulu de 30, dupre care ar' fi se se compuna protocolu si in a dóu'a si insasi in a trei'a limba, déca s'ar pretinde acést'a de o tertialitate din 30 adica de 10 membri.

Lasandu dara in bun'a judecata a comitetului, de a adoptá un'a séu alt'a din acestea, séu si óre care alta combinatiune inca mai consulta, facu in fine apelu la intieleptinnea si simtiulu de dreptate alu inaltei case, rogand'o cu caldura, cá se binevoiésca a tractá acestu obiectu asia, cá resultatulu se corespunda dorintieloru si pretensiuniloru poporatiunei, carea astépta dela alesii sei numai ceea ce este cu dreptulu, bunu si salutariu. —

SOCIELATEA ACADEMICA ROMANA.

Siedintia publica din 14 Sept. 1869 *).

Presiedintele I. Heliade Radulescu, deschide siedinti'a.

D. A. Treb. Laurianu, in calitate de secretariu generalu citesce urmatoriulu reportu despre lucrarile societatii in sesiunea anului curentu.

Domniloru membri ai societatii academice!

Permiteti-mi a recapitulá in pucine vorbe lucrarile executate in cursulu acestei sesiuni, si mesurile luate pentru viitóri'a realisare a lucrariloru proiectate. Dupa dispositiunile luate in anulu espiratu s'a datu la tiparu gramatic'a limbei romane, lucrata de d. canoniculu Timoteu Ciparu, partea analitica, din care a esitu pana acum mai bine de diumetate. In sesiunea acést'a s'a pusu la concursu partea sintactica a gramaticei.

S'a elaboratu o programa indicatória de lineamentele generali ale acestei lucrari, care va apare in curendu. Pentru lucrarea dictionariului limbei romane, sarcina principala a societatii, s'a compusu unu regulamentu, si s'au luatu mesurile, precum credemu, cele mai eficaci intru realisarea acestei opere multu asteptate.

Totudeodata s'a ingrijitu de stringerea materialului la glosariulu limbei populare din diversele provincii, precum si de culegerea de vocabulare din variole ramuri ale cunoscintiei omenesci.

Atributiunile delegatiunei s'au precisatu prin unu regulamentu speciale. Cestiunea ortografiei s'a desbatutu seriosu in unu mare numeru de siedintie, si ne putemu felicitá, ca prin lamurirea ideeloru, amu ajunsu la unu resultatu multiumitoriu, asia in in catu fara a prejudecá viitóri'a desvoltare a limbei, are se se tiena etimologi'a cuvintelor, si pritr'ens'a sa se conserve legatur'a de familia cu limb'a latina si cu limbele surori, cari stau in frontea civilisatiunei moderne, si se nu patimésca nici fonetic'a limbei nóstre, unde pronunci'a este secura.

*) Publicamu cuprinsulu discursuriloru intocma, decatu cari nemicu pentru romani mai momentosu. Impresiunea ce au facutu aceste discursuri dincolo amu vediut'o din pén'a d. Misailu; dincóce se damu ocasiune prin publicarea loru la unu ce asemene, mai vertosu, ca-ce barbatii actori suntu leganati si in sinulu nostru, ma crescuti si formati in elementele lupteloru nationali de aici. — R.

Dupa trecerea din viétia a ilustrului nostru literatu Constantinu Negruziu, mai devenindu vacante si alte locuri in academia, acestea s'au suplinitu prin alegerile in persónele dloru Mihaile Cogalnicéanu, Al. Papiu Ilarianu si George Sionu. Receptiunea solemna a dlui Papiu s'a destinatu a se face in cursulu acestei sesiuni; éra a aceloru alti doi membri, din caus'a multoru si seriése lucrari, cari trebuiea desbatute si terminate in acestu anu, s'a amanatu pana la sesiunea viitória.

D. Papiu s'a insarcinatu cu unu discursu asupra multu meritatului nostru istoricu George Sincaiu, asupra lucrariloru si ideeloru lui, precum si asupra influentiei exercitate de densulu. D. George Baritiu va respunde in numele societatii.

Speramu, ca publiculu romanu, care cunósce bine greutatile cu cari avemu a ne luptá, in tóte privintiele, mai alesu inse in privinti'a literaria si scientifica, va fi indulgente in judecarea sa, si va mesurá lucrarile nóstre dupa justulu reportu intre mediele ce posedemu, si intre dificultatile, cari avemu se invingemu.

D. A. Papiu Ilarianu, suinduse la tribuna pronuncia urmatoriulu discursu:

I.

„Domnii mei!

„Mai inainte de a vorbi de George Sincaiu, de viéti'a, operele si ideele lui, dati-mi voue a dice pucine cuvinte despre epoc'a in care trai elu.

„In cei din urma ani ai seclului trecutu se implinesce evolutiunea cea mai insemnatória in istori'a ómenimei. Institutiunile invechite ale trecutului se restórna, si o nóua viétia se inaugurédza: se proclama drepturile omului si ale cetatianului.

„Asta opera marétia erá reservata, cá totu ce e mare, gintei latine, pentruca ei Jupiter a destinatu imperiulu lumei: imperium sine fine.

„Pe candu pamentulu se cutremurá sub pasii gigantici ai latiniloru dela apusu, ce facea, se vedemu, coloni'a roumana asiediata de Traianu in Daci'a spre a representá si definde civilisatiunea latina in Oriente?

„In Daci'a superióra ea erá ingenunchiata si strivita sub goti si huni; in cea inferióra, umiliata si desonorata sub turci si greci. Dincóce si dincolo de Carpati, clas'a inteligínte parasise de multu usulu limbei Romei. Poporulu mai ca perduse consciinti'a de sine.

„Inse germenele vietiei nu erá atinsu.

„Popórele presimtu instinctivu cutremurulu revolutiuniloru mari ce le astépta. Acestea -si au précursorii loru.

„Din culmea ce desparte seclulu 19 de alu 18-lea, vedemu ivinduse, in tóte partile Daciei, unu numeru de barbati, cari, atinsi de suflarea epocei, striga cu unu versu potinte: Desteptative romani dela resaritu, fii ai Romei, frati ai latiniloru dela apusu!

„Si romanii, de atunci mai cu séma, incepura a reveni la consciinti'a de sine; ide'a romanismului de atunci reinvia in Oriente.

„Cari suntu acesti barbati predestinati, cari cu finea seclului trecutu si inceputulu seclului presente, insufiati de geniulu Romei si alu Daciei, ne rechiamara ei cei d'antaiu, dupa o amortiéla de seculi, la consciinti'a de noi insine?

„Primii apostoli ai romanismului se aréta in centrulu Daciei lui Traianu.

Pe la mediulu seclului 18, nemuritoriulu roman, episcopulu Ioane Inocentiu Micu, incepe a tramite elu mai antaiu, tineri la Rom'a, cari veniea apoi acasa, inspirati, nu de Rom'a Papei, ci de Rom'a imperiului sempiternu. Unulu din acestia Grigorie Maioru, care se facu apoi episcopu, fù celu d'antaiu profesoru de limbe si sciintie in scólele romane infiintiate in Blasiu la anulu 1754.

„Atatu romanii erau insetati de invetiatura, incatu, pe langa tóte pedicele ce li se punea, inca pe la 1754 preste 300 invetiacei erá la scólele din Blasiu, pe cari episcopulu Aronu ii tienea cu pane, la serbatori si cu fertura, pe unii inca si cu haine si cu carti. Limb'a latina fórte bine se propunea, pentru aceea curendu se si vestira.

„Aceste scóle romane, apoi institutele de Rom'a, Vien'a si altele, si mai adaugu eu, presimtiulu suflarei epocei cei nóue, produse unu numeru de barbati, caroru asemenea, romanii, cutezu a dice, de abia au pana astadi.

„Éta cei mai insemnati din acesti apostoli ai romanismului:

„Samuilu Klein s. Miculu, nepotulu episcopului Inocentiu;

„G. Sincaiu si

„P. Maioru,

trei lucéferi pe orizonulu literaturei romane, cari ei cei d'antaiu au deschisu cartea limbei si adeverat'a carte a istoriei romane;

„Episcopii dela Oradea mare, Darabantu si Vulcanu, patroni si amici ai celoru de susu, mecenati ai literelorru romane, contimpurani ai metropolitului Iacobu din Iasi, toti trei transilvaneni;

„Molnar, oculistulu, care a tractatu cu Horï'a si Crisianu la 1884, care pe la 1788 scrise gramatica, pe la 1799 retorica romana s. a.;

„Tempeu, colegu alu lui Sincaiu in directiunea scóleloru romane, admiratoriu alu lui Klein si Molnar, si cunoscatoriu profundu alu limbei si istoriei romane;

„Iorgovici, linguistu si filosofu adencu, juristu si mare romanu;

„Cichindealu, care prin fabulele sale, pe la 1814, invetiá pe romani: „Se fimu noi toti romanii un'a, nu e aicea grecu séu latinu, unitu séu neunitu . . . un'a trebuie se fia nati'a romanésca. . . . Mintea, marita natie daco-romanésca, in Banatu, in tiér'a romanésca, in Moldov'a, in Ardélu, in tiér'a ungurésca; mintea! candu te vei luminá cu invetiatur'a, cu luminatele fapte bune te vei uni: mai aléса natie pe pamentu nu va fi inaintea ta."

„Mehessi, consiliariulu;

„Consiliariulu Stefanu Costa;

„Insusi episcopulu Bobu;

„Colossi,

„Korossi,

„Budai-Deleanu,

„Corneli,

ale caroru studie de limba storcu mirarea si gratitudinea cunoscatoriloru pana astadi;

„Vaida, juristulu si profesorulu;

„Apoi Lazaru, care, precum Negru cu spad'a, de asemenea elu cu cartea in mana, trecuse muntii se spuna romaniloru de sub domni'a fanariota, ca erá romani;

Doctorulu Romantiai;

Poetulu si advocatulu Vasilie Aronu;

„Prea invetiatulu doctoru Vasilie Popu, — si alti multi, cari, persecutati de mórte de inemicii numelui romanu, murira mai toti inainte de timpu.

„Atati romani, atati invetiati, produse directiunea nationale a invetiaturei din Blasiu, precum si spiritulu si puterea epocei, in mijlocululu celei mai revoltatórie apasari, sub care gemeau bietii romani de preste Carpati, candu pe copii ii terau dela scóla cu puterea si i punea la birolii domnesci, si pre popi i smulgea din beserica spre a i tramite la lucru iobagescu. Gemetulu apasarei se resimte in tóte lucrarile acestoru barbati, si resunetulu vocei loru petrunde pana astadi tóta anim'a de romanu. „Ei, prin lucrarile loru, cá prin unu toiagu alu lui Moise, au despicatu (dice d. Eliade) o mare de intunerecu ce tienea pe romani de cindea pamentului facaduintiei, i facura se tréca dincolo de Eghiptulu minciuniloru, si se-si cunósca adeveratulu si maritulu loru inceputu. . . . Cititi, tineriloru, pe Paulu Iorgivici, P. Maioru, Cichindealu, Sincaiu . . . si veti invetí'a dintr'ensii si limb'a vóstra, si ceea ce au fostu mosii vóstri, si ceea ce veti puté fi, de veti urmá invetiaturile loru. Acestia toti au fostu jertf'a inchinarei loru intru slujb'a natiei. Si mórtea loru póte fi o vecinica dovada a inaltei loru solie si a implinirei ei cu deseversire."

„Se vedemu acum ce ómeni a produsu acést'a -si epoca in Dacï'a inferiór'a, in Romani'a si Moldavi'a.

„La unu scriitoriu romanu, anume Fonteiu, se afla insemnatu unu vechiu oraclu in carmeni, ce se tragea inca dela Romulu, si in care se dicea, ca atunci Fortun'a cea buna va parasi pe romani candu -si voru uitá de limb'a parintésca.

In adeveru, in imperiulu roman-orientale, in secluiu VI, sub imperatulu Foca, limb'a romana fù inlocuita prin cea grecésca, ci imperiulu roman-orientale deveni greco-bizantinu, si merse apoi cu pasi rapedi spre cadere.

„Dacï'a, inca de atunci, se desfacù de imperiu, si in legatura cu slavii erá pe aici se-si uite originea si limb'a.

„De abia catra finea secluiui XVI, mai antaiu in Transilvani'a, apoi si dincóce de Carpati, incepuse a se introduce cu incetulu limb'a nationale, in beserica, apoi si in administratiunea romana, candu cu inceputulu secluiui alu XVIII, domni'a grecilorru, „ginte pururea fatal'a romaniloru", cum dice „Del Chiaro" esila limb'a romana, introduce limb'a gréca, si in cursu de unu seclu erá pe aici se timpésca de totu sentimentulu nationale.

„Sub asta rusinósa domnia, scóle séu nu erá de locu, séu erá grecesci.

„Domnii greci adica se apucasera a intemeiá scóle grecesci in tierile romane. Ele purtau numе de academie. Erau cate doi-trei dascali de limb'a grecésca, fórte bine platiti. Unulu dintr'ensii se chiamá „dascalulu celu mare". Erá si cate unu dascalasiu romanu, platitu cá in bataie de jocu, pentru carte besericésca, moldovenésca séu romanésca, pentru a scóte popi, scriitori si cantareti. Si acést'a, pe la 1748, 1793, 1803, si urmatorii.

„Multime de greci din tóte partile lumei veniea in tiéra cu dróï'a si se asiediá aici cá acasa. Bucuresci cu dreptu cuventu se priviea de urbe grecésca.

„Partea cea mai mare a eleviloru din scólele publice erau greci, si acestia, ér' nu fiii romaniloru, se intretiunea la scóla cu spesele societatiei romane.

„Pana si prin casele private dascalii erau calugari greci, cari fugisera de uritulu monastirei si corcá ocasiune de a fugi de acolo, precum dice Raicevich.

„In scólele publice grecesci, de si erau adusi de dascali, grecii cei mai instruiti, se facea progresu prea neinsemnatu. Toti contimporanii, straini si indigeni, asigura, ca acesti doctori greci nu se ocupá tóta viéti'a loru, decatu de minutie gramaticali, fara vreo spoiala macaru de sciintie au de litere, si fara de nici unu gustu.

„Ce mirare deci, déca ei n'au sciutu se produca in Romani'a unu singuru poetu séu oratoru, cu atatu mai pucinu vreunu invetiatu.

„Aveau inse aceste scóle unu meritu, dara nu pentru romani. Ele erau scóle nationali grecesci. Dascalii erau adesea cei mai inflacarati patrioti elini. Bucurescii mai alesu si scólele de aici, erá vatr'a agitatiunei grecesci, vatr'a elinismului preste totu. Profesorii vorbiea grecesce catra greci. Spuneau junimei, ca Zeús de ar' fi venitu se vorbésca, numai elinesce ar' fi vorbitu; ca Natur'a de va grai vreodata, numai elinesce are se graiésca; ca isvorulu si mum'a a tóte este limb'a si invetiatur'a elena. Le descriea apoi pe eroii anticei Elade, si apasarea nesuferita, sub care gemeau grecii de acum. Acitia patriotismulu, si invitá la sacrificia. Si sacrificá romanii alaturea cu grecii pentru greci. Pre la 1810—11, se formá in Bucuresci o societate literaria greco-dacica, si in Vien'a se fondá Legios Hermes cu bani romanesci, pana ce apoi pre acestu alu nostru romanescu pamentu isbucni cá acasa eteri'a grecésca.

„In scói'a grecésca romanulu invetiá a admirá totu ce erá grecescu, éra pe sine se simtiea umilitu cá romanu, si in umilinti'a sa despretuiá totu ce erá romanescu. Caracterulu romanu se alteră. Sub influentï'a domniei si scólei grecesci si prin amestecu sangelui, romanulu deveni scepticu si indiferente. Inimicii naturali cá Raichevich, Wolf, Sulzer si altii, ne compatimescu.

„Vorbindu noi astfelu de domni'a secolaria a greciloru in tierile romane, gasimu cu cale a insemná ceea ce a disu Sincaiu vorbindu de Despot-Voda. Elu dice: „Scriindu eu aspru despre Despotu, n'amu vrutu nici vreu se vatamu vreunu neamu, ca neamurile tóte au pretiu inaintea mea, numai se nu fia de naravulu lui Despotu."

„In asemenea impregiurari, multi romani, insemnati prin patriotismu si invetiatura, indesiertu amu cautá pre aceste timpuri in tierile romane.

„Cu tóte acestea, geniulu Daciei nu parasi de totu pre romani nici in acésta epoca de urgia. de umilire si de desnationalisare. Gasimu si pre atunci mai multe nobile suflete, mai multe inalte inteligintie, cari lucrau cu ardóre si se luptau cu curagiu pentru binele natiunei: cá Iacobu I., metropolitulu Moldovei, care pre la 1752, impreuna cu totu clerulu moldovenescu, facù parte de legatura si de mare blastemu asupra tuturoru acelora pamenteni séu straini, cari s'ar ispiti in verice chipu de a pune vreodata, in vreo eparchia a Moldovei, catu va trai acést'a de Dumnedieu pazita tiéra, episcopi séu metropoliti straini, greci, éra nu pamenteni; — cá acei venerabili betrani boieri, despre cari scrie Raichevich, ca cu atat'a relegiune se purtá catra vechile datine ale tierei, in catu sub tóta domni'a greciloru n'au voitu a vorbi macaru vreodata grecesce; — cá alti multi apostoli ai nationalitatii, cari spre a puté lucrá mai in voia in sensulu dorintieloru loru, imbracara hain'a pre atunci mai venerata a calugarici, si intielegundu prin instinctu, de ce insemnatate este limb'a pentru o natiune strivita in respectu, politicu, lucrá cu staruintia spre a traduce cartile besericei in limb'a romana, cá nu dór'a se se stracóre grecésc'a si acolo de unde, in seclulu precedinte, romanii incepusera de unde, in seclulu precedinte, romanii incepusera a lapadá cartile slavóne. Ar' fi lungu a insirá pre toti acesti preoti si prelati romani, cari implura tiér'a cu mii de carti de acelea ce sunau romanesce la urechi'a poporului intregu, dela nascerea pruncului, cum dice d. Odobescu, pana la astrucarea mosnégului. Romani, cá metropolitii Danielu si Grigorie, cá virtuosulu, instruitulu si mandrulu prelatu romanu Filaret, cá Cesarie dela Ramnicu, cá Iosifu antaiulu episcopu de Argesiu, originariu din Transilvani'a, Pre la 1804 dicea Sincaiu, ca numai doi romani cunósce scliudu scrie romanesce cum se cade, pe Samuilu Klein si pre episcopulu de Argesiu.

„In fruntea literatiloru profani stá Vacarescii. In deosebi se admiramu pre Ianache Vacarescu, care in acestu intunerecu fanarioticu, pre la 1787, presentá compatriotiloru sei o gramatica romana, si lasa urmasiloru celu mai nobilu legatu ce putea lasá unu romanu de geniu posteritatii sale:

Urmasiloru mei Vacaresci,
Lasu voua mostenire:
Crescerea limbei romanesci
Si a patriei iubire." (Va urmá.)

Cronica esterna.

„Monitorulu" Romaniei relatéza despre petrecerea Domnitorului romaniloru in Parisu: ca in 9 Octobre a primitu audientia de mai multe persóne de insemnatate politica si barbati de presa, cari -si manifestara dorinti'a a face onorurile sale suveranului romaniloru. Dupa aceea a visitatu mai multe lucruri de insemnatate, ér' in 10 asistá la cultulu divinu in capel'a romana, si coloni'a romana aflatória in Parisu si a presentatu omagele principelui, care a fostu primulu suveranu romanu, care a visitatu acésta beserica, de candu s'a fondatu. Stipendistii guvernului romanu aflara la Domnitoriulu una incuragiare la studia, ér' parasindu capel'a intre aclamatiuni de se traésca s'au intorsu la otelu.

In Franci'a incepura a se arata turburari seriése in departementulu Avignon si intre lucratorii mineloru in Grev'a, cari au ranitu prefectula si substitutulu lui. Trupele au datu focu si cadiura 14 minieri si 22 fura raniti, ér' ceilalti dedera focu la magazine si luara pusetiune amenintiatória. Pentru 26 Oct. se astépta in Parisu unu feliu de demonstratiune in contra regimului, care a luatu pusetiune constanta spre a infrunta amenintiarile partiteloru revolutionarie. Deputatii din stang'a prepara unu manifestu colectivu. —

In Ispani'a miscarile republicane ieau sboru din ce in ce mai seriosu astfelu, incatu regimulu se afla silitu a demanda stare martiale si a proclama dreptulu statariu, casiunandu in cortese angustarea libertatii personale si suspendarea respectiviloru §§ din constitutiune. Deputatii republicani parasira sal'a adunarei séu a corteseloru si multi din ei se departara in cercurile de alegeri, spre a se pune in capulu corpuriloru de insurectiune. Pana acum republicanii ocupara vreo cateva cetati, si orasiulu Orense in Galici'a ispanica se afla in man'a loru. Se póte intempla intr'unu momentu unu ce surprindiatoriu in Ispani'a, unde regimulu si cortesele vreau se candideze pe ducele de Genua cá rege.

CURSURILE

la bursa in 15 Oct. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 84½ cr. v. a.
Augsburg	—	—	120 „ 25 „ „
London	—	—	122 „ 85 „ „
Imprumutulu nationalu	—	—	59 „ 75 „ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			68 „ 90 „ „
Actiile bancului	—	—	712 „ — „ „
„ creditului	—	—	253 „ — „ „

Redactoru respundiatoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiu HENRICU.